

Ivan Huić

U SAVEZU ZA PODVODNE AKTIVNOSTI I SPORTSKI RIBOLOV NA MORU JUGOSLAVIJE

Podvodne aktivnosti i sportski ribolov na moru su discipline i sportske aktivnosti kojima se nisam nikada bavio. Površno sam poznavao ribolov i još površnije ronjenje. Nisam bio upoznat sa disciplinama ronjenja. To je za mene bilo ronjenje i ništa više.

Sportski ribolov je svima poznata aktivnost, bilo da se izvodi udičarenjem ili lovljenje ispod vode sa puškom.

Discipline koje ulaze u podvodne aktivnosti i sportski ribolov su: podvodna orjentacija, plivanje perajama, brzinsko ronjenje, podvodna fotografija, podvodni lov, podvodne igre i udičarenje na moru.

Podvodno ronjenje nalazi primjenu u privredi, humanitarnim akcijama i u vojski.

Kod ronjenja je i podjela na ronjenje na dah i pomoću boce sa kisikom.

Udičarenje je sportska grana za koju ne postoje posebni treninzi, već se umijeće stiče uglavnom iskustvom i proučavanjem odgovarajuće literature.

Za ronjenje vrši se obuka na kursevima, zasnovana na naučnoj osnovi. Ronilac mora potpuno da poznaje tehniku ronjenja, korištenje opreme, poznавање подводног окружења, itd.

Iz redova ronilaca amatera regrutuju se profesionalci za potrebe privrede i rezervni sastav podvodnih diverzanata.

Mornarica za potrebe vojske, kako na moru, tako i na jezerima i rijekama, posebno školuje svoje kadrove koji profesionalno obavljaju svoje dužnosti.

Vojska je posebno zainteresirana za razvoj ronilaštva, jer crpi rezervni sastav svojih ratnih jedinica, i zbog toga pruža znatnu novčanu pomoć ronilačkoj organizaciji. U vrijeme kada sam ja bio predsjednik Saveza, dobijali smo tadašnjih 200 miliona dinara godišnje i raznu opremu: kao što su motori za punjenje boca i drugo.

Zbog toga su najčešće predsjednici Jugoslavenskog saveza bila vojna lica visokih činova. Admiral Černi, general Manola, general Kombol, kapetan bojnog broda Ivan Huić i drugi. Prvi puta na čelu Saveza je mene zamijenio civilno lice, Miodrag Tasić iz Niša, predstavnik Srbije.

Na prostorima bivše Jugoslavije ronjenje ima dugu tradiciju.

Žitelji sa **otoka Krapnja kod Šibenika** počeli su sa ronjenjem u cilju vađenja spužvi sa morskog dna, kojima je područje oko tog otoka bogato. Još i danas se mještani bave tim zanatom. Ronili su naravno na dah. Prva ronilačka oprema sa pumpom na Krapanj je došla 1893. godine. Spužtarstvo je postala značajna privredna grana.

Na obalama Jadrana ronjenje kao privredna grana razvilo se dvadesetih godina prošlog vijeka (dvadesetog).

U vojne svrhe ronioci su obučavani u Austrougarskoj mornarici i kasnije mornarici bivše Jugoslavije.

Podvodnim aktivnostima na našem Jadranu prvi su se počeli baviti **braća Kuščer**. Oni su konstruisali prvu ronilačku opremu. Na posebno konstruisanoj splavi bila je montirana ručna pumpa koja je ronioce opskrbljivala zrakom. Prvi puta su ronili 1937. godine u Jurjevu kraj Senja.

Godinu dana kasnije, 1938. godine, **dr. Zalokar** snimio je prve podvodne, crno bijele fotografije, a 1939. godine snimljene su pod vodom i prve fotografije u boji.

Prve podvodne puške pojatile su se istovremeno u Dubrovniku, Hvaru, Splitu i Sušaku. Bile su to primitivne puške izrađene ručno, a maska je bila izrađena od unutrašnjih automobilskih guma.

Braća Kuščer bila su aktivna i prvih godina poslije Drugog svjetskog rata. Organizovali su prvi kurs ronilaca u Kraljevici 1949. godine.

Godinu dana kasnije inž. **Josip Medur** (sekretar Saveza u vrijeme prije i poslije mene) u Rijeci izradio je prvi ronilački aparat na zatvoreni krug disanja i prvi oklop za foto i kino kameru. Za potrebe Ministarstva za kulturu i prosvjetu Slovenije snimljen je prvi podvodni film.

Od Saveza sportskih ribolovaca Jadrana do Saveza za sportski ribolov na moru i podvodne aktivnosti SFR Jugoslavije

Savez sportskih ribolovaca Jadrana osnovan je 29. marta 1953. godine, u Splitu. Osnivačkoj skupštini Saveza prisustvovali su delegati iz društava: Lubin Split, Zubatac Vela Luka, Jadran Opatija, Luben Rijeka, Preluk Volosko, Delfin Pula, Jastog Dubrovnik, Zubatac Zadar, predstavnici Saveza Sportskih ribolovaca društava NR Hrvatske, iz Zagreba, Saveza udruženja sportskih ribolovaca FNRJ iz Beograda,

Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita, Ribolovnog poduzeća Jadran iz Splita, te Savjeta za privredu Narodnog odbora grada Splita.

Za prvog predsjednika izabran je Luka Dančević, a za sekretara dr Petar Gjurković.

U to vrijeme u nekim zemljama u Sredozemlju podvodne aktivnosti bile su razvijene, Italija, Francuska, Španija i druge.

Poslije dvije godine održana je druga skupština Saveza u Splitu 1955. godine. Pored ostalog, donijeta je odluka da se sjedište Saveza prenese u Rijeku. Za predsjednika Saveza izabran je Nikola Pavletić.

*Dugogodišnji predsjednik Saveza Josip Černy,
snimljen na jednom natjecanju*

*Jugoslavenska reprezentacija u podvodnom ribolovu
debitirala je na Evropskom prvenstvu u Bastiji 1956.godine.
Tom prilikom je načinjen zajednički snimak s reprezentativcima Monaca.
Stoje: inž.Josip Medur - kapiten reprezentacije, Savin, Onda
kapetan Monaca (danas ugledni funkcionar CMAS-a),
Štakula, Veber. Prvi s lijeva čući Božo Medur*

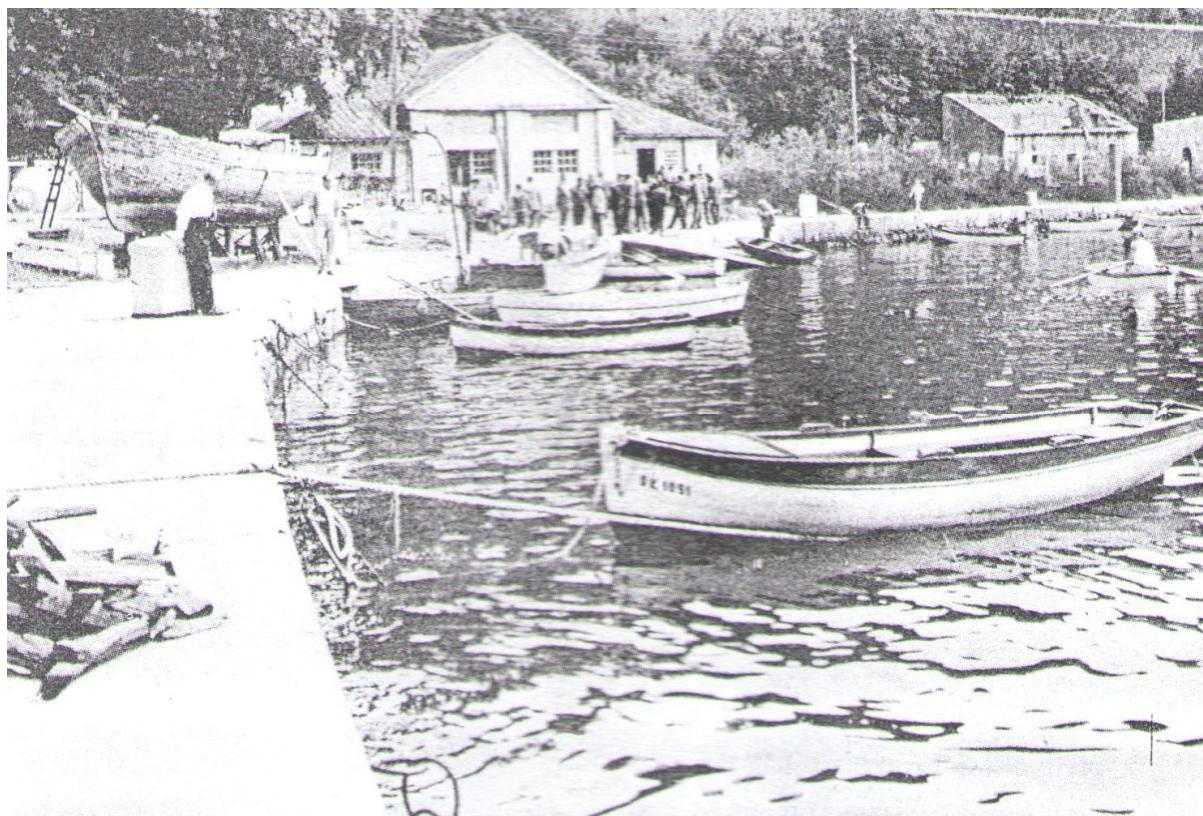

*Jedna od konferencija Saveza Jugoslavije
prva na kojoj sam prisustvovao*

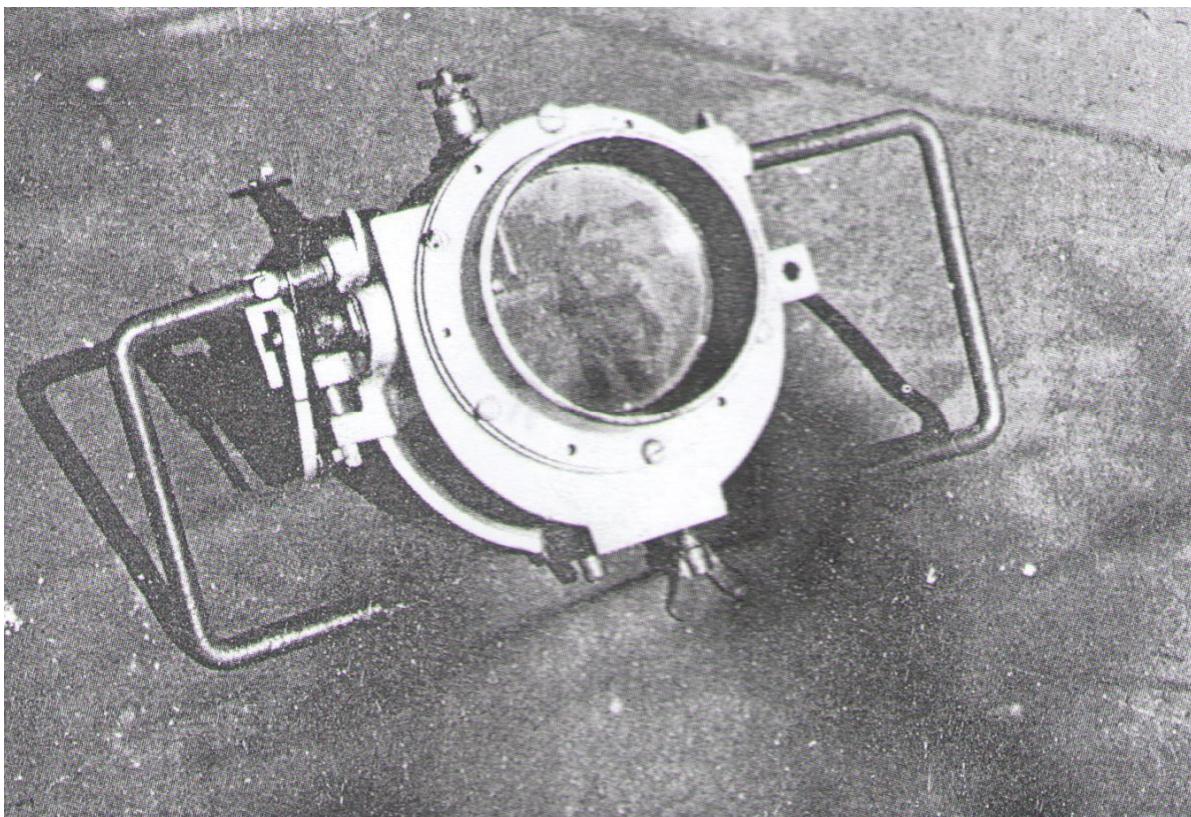
Savez je u kratkom vremenskom periodu postigao znatan napredak. Stvaraju se normativni uslovi za zakonito djelovanje ribolovaca. Savez dobija ovlaštenje da izdaje dozvole sportskim ribolovcima. Organizuju se takmičenja. Prvo službeno takmičenje održano je 22. jula 1956. godine u Puli. Četiri dana kasnije održano je u Malom Lošinju zonsko prvenstvo Sjevernog Jadrana itd. Naši takmičari uključuju se u međunarodna takmičenja. U 1957. godini Jugoslavija je domaćin 4. prvenstva Evrope u podvodnom ribolovu. Takmičenje je održano u Malom Lošinju i kasnije je službeno proglašeno prvim svjetskim prvenstvom u podvodnom ribolovu.

Savez je 1957. godine promijenio naziv u **Savez podmorskih sportskih ribolovaca FNR Jugoslavije**. Današnji je naziv **Savez za sportski ribolov na moru i podvodne aktivnosti SFR Jugoslavije**. Djelatnosti Saveza se proširuju. Savez se kasnije organizuje na novom principu. U Savezu se delegacije republika i pokrajina, isto je i sa izvršnim organima. Republički savezi su dobro organizovani. No najmasovniji i najaktivniji savez je Savez Hrvatske.

Veliku ulogu u razvoju ronilaštva odigrao je **Savezni centar za podvodna istraživanja u Martinšćici**. Osnovan je 1957. godine. Pored toga u svim republikama i pokrajinama organizuju se kursevi za osposobljavanja ronilaca.

*Pogled na zgradu Saveznog centra za podvodna istraživanja u Martinšćici.
Ispred zgrade okupljeni su sudionici Skupštine Saveza, 15.svibnja 1961. godine*

*Podvodni oklop za foto i kino kameru.
Ručna izrada Ing. Josipa Medura*

Sve je veće interesovanje, posebno za ronjenje. U Crnoj Gori osnivaju se klubovi u Herceg-Novom, Kotoru, Tivtu, Budvi, Baru, Podgorici, Nikšiću i Baošiću.

Oprema za ronioce se stalno usavršavala.

Za **udičarenje** nije potrebna posebna oprema. Udičarenje vuče korijene u čovjekovoj praistoriji. Čovjeku je to bila jedna od osnovnih djelatnosti za obezbjeđenje prehrane.

Sportski ribolov je rekreacija, mada služi i za dopunu prehrane. Udičarenje je masovno na našem Moru, jezerima i rijekama. U Savezu za podvodne aktivnosti i sportski ribolov obuhvaćeni su isključivo ribolovci sa Jadrana.

Takmičenje u udičarenju održava se na svim nivoima, od opštinskog, regionalnog, pa sve do svjetskog takmičenja.

Takmičenje u udičarenju održava se isključivo štapovima sa čekrcima. Takmičenje traje dva dana i to dnevno po pet časova. Uspjeh se određuje na osnovu težine uslova.

*Jugoslavenski reprezentativci na Evropskom prvenstvu u udičarenju, 1964. u Njemačkoj DR
Natjecanje je održano u Warnemuendeu.*

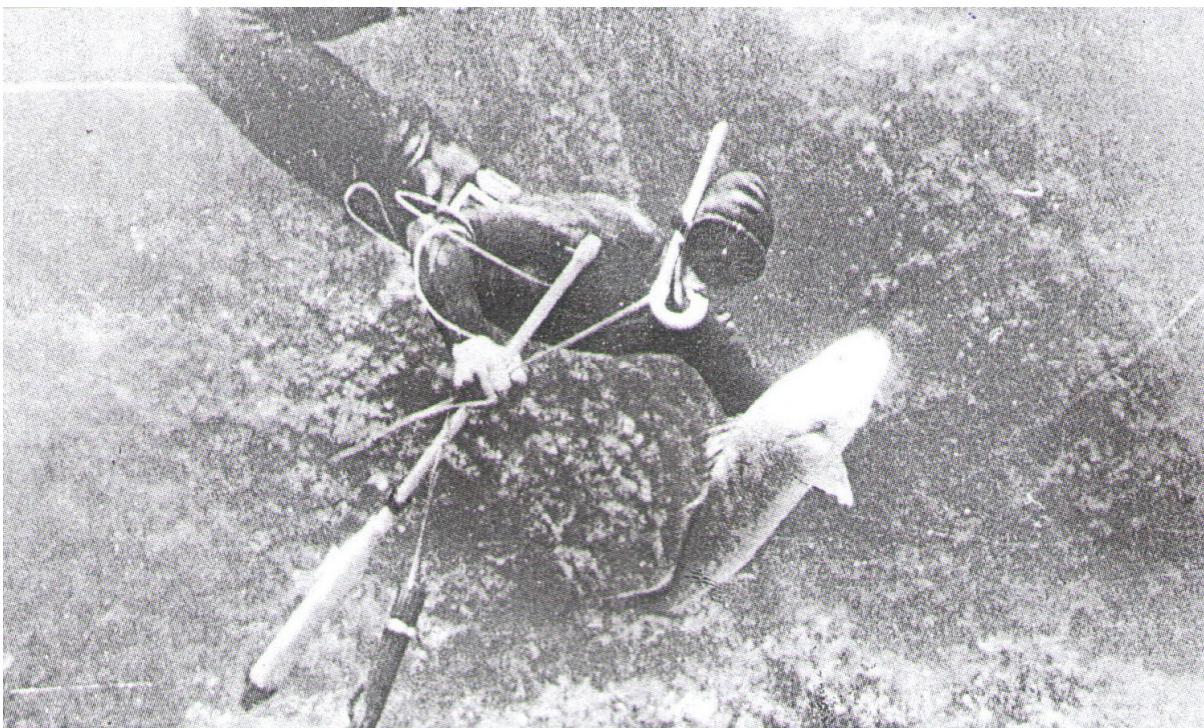
*Vaganje ulova na Zimskom kupu nacija u podvodnom ribolovu,
u Malom Lošinju*

Podvodni ribolov je pravi sport. Traži veoma spremnog takmičara, fizički dobro pripremljenog koji je sposoban da roni, pliva i suočava se i sa opasnostima morskih dubina. Ljudi su lovili sa naočarima učvršćenim od automobilske gume, lovilo se kopljem, pračkom. Prvi sportski ribolovci javljaju se u Japanu. Početkom dvadesetog vijeka sportski ribolov je došao na obale Sredozemlja.

Kod nas se prvi sportski ribolovci javljaju 1937. godine u Sušaku i Dubrovniku. Prvi zamah sportski podvodni ribolov dobija osnivanjem Saveza. Prvo prvenstvo Jugoslavije održano je 1956. godine kod Dubrovnika ispod Konavoskih stijena. Prvo mjesto je osvojio **Mato Štakula** i postao prvi prvak Jugoslavije. Štakula je iz Dubrovnika.

Crna Gora je imala prvaka Jugoslavije 1975. godine. Tu titulu je osvojio **Frane Halbert** iz Jugola Grakalića.

U podvodnom ribolovu zabranjeno je korištenje boce za kisik. Tokom godine može se loviti šest mjeseci. Dozvole su veoma skupe, a i teško ih je dobiti.

Podvodnom foto kamerom Damir Maurović snimljen je upravo kad je ulovio lubena, teškog 5.5 kg. Koristio je zračnu pušku, koja je izrađena u Saveznom centru za podvodna istraživanja u Rijeci

Podvodna orjentacija

Podvodna orjentacija je sportska disciplina koja zahtijeva veoma spremnog takmičara. Takmičenje je pojedinačno i ekipno.

Takmiči se u dvije discipline: vidljivi orjentiri „reperi“ i nevidljivi reperi-orjentiri.

Staza za vidljive orjentire ima oblik slova „M“ i na njoj su postavljena tri orjentira, koja ronilac mora pronaći i dodirnuti. Staza se mora preći i vrijeme za to daje određen broj bodova. Za nevidljive orjentire staza ima isti oblik, ali orjentiri plivaju na površini i ronilac ih ne vidi.

Ronilac je obučen u gumeno odijelo, opskrbljen je bocom s komprimiranim zrakom, koju gura ispred sebe, a na njoj je postavljena armatura, s ugrađenim kompasom i brojčanikom, koji pokazuju preplivanu daljinu.

Plivanje perajama i brzinsko ronjenje

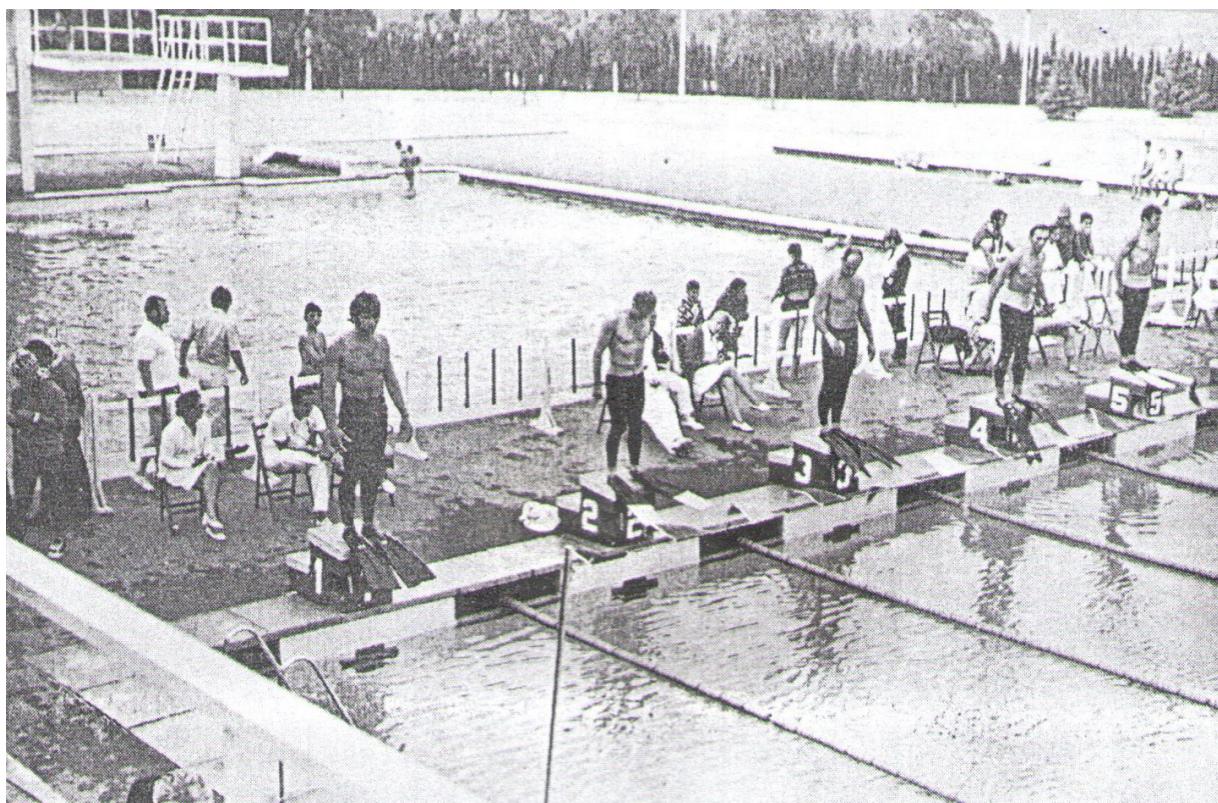
Plivanje perajama održava se u bazenima u disciplinama: 100, 200, 400, 800 i 1500 metara, štafeta 4x100 i 800 metara.

Natjecanja na dugim stazama održavaju se van bazena u moru, jezeru i rijeci i iznose: 3000 do 24000 za muškarce i 3000 do 8000 metara za žene.

Takmičari su opremljeni perajama.

Crnogorski takmičari nisu imali naročiti uspjeh u toj vrsti takmičenja.

Pliva se slobodnim i delfinovim stilom ili kombinacijom oba stila.

*Prvenstvo Evrope u plivanju perajama i brzinskom ronjenju
održano je 1971. godine u Avignonu, u Francuskoj. Natjecatelji u jednoj
od brojnih disciplina spremni su za start*

Brzinsko ronjenje izvodi se na dah, 25m i pomoću aparata koji gura ispred sebe u diaciplinama: 100, 200, 400 i 800, žene do 400, i štafeta 4x100.

Podvodna fotografija

Snimanje pod vodom je veoma razvijeno. Tehnika snimanja pod vodom otkrila je ljudima sve ljepote podvodnog svijeta. Osnov je znanje ronjenja, a posebna osposobljenost rukovanje fotografskim i drugim aparatima za snimanje.

Podvodne igre. Bilo je dosta pokušaja da se organizuju podvodne igre. Hokej pod vodom, vaterpolo pod vodom, ragbi.

Utakmice u hokeju traju 2x10 minuta čiste igre, a u rukometu ili ragbiju 2x15 minuta. Kod nas te igre nisu masovne i ne pobuđuje veće interesovanje. Takmičari su opremljeni perajama i disalicom.

Jamsko ronjenje je veoma opasan sport, mada bi se to moglo nazvati ne sportom, već istraživačkim radom u špiljama. Osim sportskog, ta disciplina ima i privredni značaj. Ronioci koji se bave tom aktivnošću moraju biti osposobljeni za istraživanja u jamama.

Savez za podvodne aktivnosti i sportski ribolov na moru Crne Gore

U Savezu za podvodne aktivnosti i sportski ribolov na moru Crne Gore dugo godina sekretar je bio **Danilo Mitrović** kapetan fregate.

U 1976. godini tadašnjem predsjedniku Saveza Crne Gore bio je **Marko Matković**, crnogorski i lokalni političar (sekretar Komiteta SKJ Herceg-Novog, potpredsjednik Vlade Crne Gore, predsjednik Skupštine Crne Gore) isticao je mandat. Danilo je tražio zamjenu. Počeo je „obradjivati“ mene. Odbijao sam mogućnost da se uključim u tu organizaciju. Predložio je komandantu da utiče na mene i ubijedi me da prihvatom ponudu. Odbijao sam. Na jednom sastanku kolegijuma komandanata traženo je od mene da prihvatom ponudu. Ja sam išao sa kontra predlogom. Predložio sam na to mjesto pukovnika MT službe Nuša Zejnilagića, uz obrazloženje da je Nušo tehnički oficir, pa mu je taj sport blizak. Komandant je našao solomunsko rješenje i predložio da se glasa. Na glasanju prisutnih dobio sam većinu. Zahvalio sam im se riječima: „e baš ste me počastili“.

Na izbornoj konferenciji Saveza preložen sam za predsjednika i jednoglasno izabran. Nisam imao kud. Zahvalio sam se na izboru i počeo raditi.

U rukovođenju mi je pomoglo moje dugogodišnje iskustvo u rukovođenju u jedinici. Ta rutina mi je pomogla da vodim ovu organizaciju i kasnije Saveznu. Vješto sam izbjegavao miješanje i raspravu o stručnim problemima. Stručne rasprave i rješenja prepuštao sam ljudima koji su bili stručno osposobljeni i kompetentni da predlože prava rješenja.

Imao sam osjećaj za realnost i kod donošenja odluka i predloga za aktivnosti i prevazilaženja eventualnih sporova između klubova uvijek sam donosio razumne i prihvatljive odluke.

U svojstvu predsjednika republičkog saveza postao sam automatski i član Predsjedništva Saveza Jugoslavije.

Predsjednik Saveza je u to vrijeme bio generalpotpukovnik **Stanko Kombol**, komandant vojnog područja u Rijeci, predstavnik Saveza Hrvatske. U predsjedništvu su bili: Ivan Huić Crna Gora, Drago Praštalo Hrvatska, kapetan bojnog broda, Viljem Klemenc MT pukovnik Slovenija, Pero Čumbelić pukovnik Makedonija, Zdravko Petrović Bosna i Hercegovina, Radiša Životić Srbija, Zaimi Bandulj Kosovo, Goran Valić Vojvodina, Nikola Palić kapetan bojnog broda predstavnik SSNO, Sekretar Saveza Josip Medur ing.

Savez je imao sjedište u Rijeci. Pored sekretara u službi su radile dvije žene kao administrativno osoblje.

Savez je imao veliki broj odbora i komisija, u kojima su radili dobri poznavaoци ronjenja i ribolova.

U Crnoj Gori prvi klubovi i društva udičara i ronioca osnovani su 1963. godine. Kasnije se klubovi udružuju u Savez. Slično je i u drugim republikama, bez obzira što su ronilaštvo i ribolov bili razvijene prije Drugog svjetskog rata. U Makedoniji i na Kosovu djelovali su uglavnom ronioci.

*Sa Skupštine Saveza Crne Gore 1977. godine. U predsjedništvu sjedim ja, sa nekoliko članova iz klubova. Za govornicom je Danilo Mitrović, sekretar.
U prednjem planu Marko Matković ranije predsjednik Saveza*

Savez intenzivno radi na osnivanju društava u Nikšiću, Baru, Titogradu. Stvara se veoma snažan i dobro organizovan Savez sa aktivnim društvima u: Nikšiću, Risnu, Kotoru, Budvi, Baru, Tivtu, Podgorici, Baošiću i Herceg-Novom.

Organizuju se česta takmičenja u udičarenju, sportskom ribolovu i podvodnom ronjenju. Mnogi od članova iz Crne Gore takmiče se na saveznom nivou.

Savez je uključen u organizacije Narodne tehnike Crne Gore i na tom planu bilo je obaveza.

*U svojstvu predsjednika Saveza Crne Gore predajem prigodne poklone.
Na slici Marko Matković, predajem rad profesoru Martinoviću
direktoru Instituta za pomorstvo iz Kotora.*

Kao predstavnik Saveza Crne Gore prisustvovao sam na Skupštinama Saveza Jugoslavije 1978. godine, i drugim koje su održavane u Rijeci, Bledu. Na Bledu sam izabran za predsjednika Saveza 1980. godine.

U svojstvu predsjednika Saveza Jugoslavije, često sam putovao na relaciji Herceg-Novi Rijeka, zatim Zagreb, Bled, Skoplje, Priština, Split. U Rijeku sam putovao gotovo svaki mjesec radi konsultacija sa sekretarom, potpisivanja pošte, kontrole poslovanja, prisustva sjednicama raznih komisija i odbora.

Bio sam i u Nišu gdje smo organizovali sjednicu Predsjedništva.

U svojstvu predsjednika prisustvovao sam takmičenjima na Skadarskom jezeru, Tivtu, Boru. Trebao sam putovati u inostranstvo, ali sam to prepustao drugima.

Crna Gora je 15. aprila 1979. godine doživjela katastrofalan potres. Najveća stradanja doživjelo je primorje. Savez i društva pretrpjeli su znatne štete. Bez prostorija ostalo je šest društava i to: Stari grad Herceg-Novi, Ribar Baošić, Pagar Tivat, Jug Bar, Budva Budva, Zubatac Kotor. Oštećene su prostorije društva Jugole Grakalić iz Herceg-Novog. Pored toga štete su nastale i na opremi. Savez Jugoslavije i republički savezi uključili su se u akciju pomoći organizaciji Crne Gore. Savez Jugoslavije odrekao se 50% doprinosa koji smo bili dužni uplaćivati na račun Saveza Jugoslavije. Savez Slovenije ponudio je pomoć u iznosu od 30.000 dinara za izgradnju Doma tehnike u Kotoru, Savez Hrvatske uplatio je pomoć od 10.000 dinara, Savez Kosova 5.000 dinara.

Iako u otežanim uslovima Savez je postignuo značajne rezultate. U toj 1979. godini osposobljeno je 18 novih ronilaca, 2 instruktora ronjenja, organizovano kondicioniranje 27 ronilaca obveznika Mornarice. Osnovan je novi klub u Zelenici, te je Savez imao udruženih 12 društava i klubova sa 1600 članova, od toga broja 164 ronilaca. Organizovano je logorovanje ronilaca u: Rose, Herceg-Novi, kojim je obuhvaćeno 58 ronilaca.

Kada sam izabran za predsjednika Saveza Jugoslavije, u Crnoj Gori me je zamijenio inžinjer Sijerković iz Baošića.

U Savezu Jugoslavije dobro sam sarađivao sa sekretarom Medurom. **Medur – „Kit“** je bio iskusan ronilac. Dugo je radio u Savezu. Uspješno je vodio svakodnevne poslove Saveza.

Sjednice Predsjedništva nastojali smo držati u sjedištima republičkih saveza.

Na saveznom takmičenju u orijentacionom ronjenu održanom 1977. godine na Skadarskom jezeru prisustvovao sam u svojstvu domaćina kao predsjednik Republičkog saveza. Takmičenju je prisustvovao i Danilo Mitrović. Otvaranju je u ime SOFK-e Crne Gore bio **Lale Martinović**, sekretar. Tu smo se i upoznali i kasnije dugo godina saradivali po raznim osnovama.

Učestvovali su takmičari iz svih društava. Favoriti su bili ronioci iz Hrvatske, posebno Rijeke, Slovenije i Beograda. Naši nisu bili dorasli njima.

Takmičenjem je rukovodio kao vrhovni sudija Darko Lipovac i njegova supruga Vlasta iz Kraljevice.

To je za mene bilo potpuno novo iskustvo. Sportska disciplina o kojoj do tada ništa nisam znao. Takmičenje je bilo dobro organizovano. Pobijedili su favoriti Valerjan, Žic. Ekipno su bili najbolji iz Partizana Rijeka, a kod žena KPA Pula.

U rad predsjedništva Saveza Jugoslavije odmah sam se uklopio.

Olakšavajuća okolnost bila je u poznavanju dijela članova Predsjedništva. Pored toga predsjednik **general Kombol** bio je veoma kooperativan i tolerantan čovjek, spremан da sasluša svakoga i prihvati mišljenje drugih.

Sekretar Saveza **Medur**, inžinjer po struci, radio je u Savezu kao profesionalac. U Rijeci je bio poznat i kao muzičar. Veoma dobro smo sarađivali. Medur nije nametao svoje mišljenje. Nastojao je da prihvati mišljenje članova.

Predstavnik Slovenije bio je **Vili Klemenc** mornarički tehnički pukovnik u penziji. Vili je prije par godina, do penzionisanja bio na službi u Vojno pomorskom sektor Boka. Bili smo u istoj jedinici, Komandi nekoliko godina zajedno. Vilija sam poznavao još iz Flote, kada je bio tehnički oficir Diviziona razarača. Poslije penzionisanja preselio se u Kopar. U Kopru je bio veoma aktivan. Poznavali su ga graničari na Italijanskoj granici. Kada je prelazio granicu nisu mu tražili pasoš, već bi ga pozdravljali oslovljavajući ga „sinjor kolonelo“.

Vili Klemenc, član predsjedništva SPAJ

Predstavnik Hrvatske bio je **Drago Praštalo** kapetan bojnog broda. Pomoćnik komandanta Vojno pomorskog sektora Pula za pozadinu. Draga sam poznavao još iz vremena službovanja u Boki, kada je bio na dužnosti komandanta bataljona za pozadinu u Baošiću.

Predstavnik Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu bio je **Nikola Palić** kapetan bojnog broda. Nikolu sam znao dobro. Bili smo zajedno na službi u Divizionu desantnih brodova u Kumboru. Nikola je tada bio poručnik fregate komandant desantnog broda, a ja pomoćnik komandanta diviziona za politički rad sa činom poručnik bojnog broda. Nikola je rodom iz Cavtata. Stanovao je u Kumboru. Imao je nesreću da mu kćerka dobije dječju paralizu. Kćerka je bila divna djevojčica. Kada se to desilo Nikola je plakao. A svi smo u jedinici bili žalosni.

Predstavnik Srbije bio je **Radiša Životić** ronilac iz sastava milicije u Beogradu. Predstavnik Makedonije bio je **Pero Čumbelić** pukovnik, načelnik veza Skopske armijske oblasti. Rodom sa otoka Mljeta. Pero se oženio Makedonkom. Ostao je da živi u Skoplju i poslije penzionisanja. Predstavnik Bosne i Hercegovine bio je **Zdravko Petrović**, ronilac, mlad čovjek. Otac mu je bio aktivno vojno lice. Predstavnik Vojvodine bio je **Goran Valić**, ronilac. Za vrijeme nekoliko godina rada u Predsjedništvu Valić se nije pojavio na sastancima, niti sam ga upoznao. Predstavnik Kosova bio je **Hardulj Zaimi**, dekan Fakulteta fizičkog vaspitanja u Prištini. Zaimi je bio poznati sportski radnik na Kosovu. Supruga mi je bila Srpskinja također sportista. Njih dvoje imali su velikih zasluga za razvoj sporta na Kosovu. Kasnije je Životića zamijenio **Miodrag Tasić** iz Niša.

U radu Predsjedništva vladala je konstruktivna atmosfera. Poštovani su interesi pridruženih članova. Sjednice su bile uvijek veoma dobro pripremljene, posebno kada su rješavana stručna pitanja. Jedino je Pero uvijek imao neko pitanje, kad nešto ne bi bilo jasno, ali mi smo već bili navikli na to.

Prostorije Saveza u Rijeci bile su skromne. U jednoj su radile dvije namještenice, druga je bila radno mjesto sekretara i služila je za sastanke.

Određen sam da prisustvujem **državnom prvenstvu u podvodnoj orjentaciji u Boru**. Do Beograda putovao sam avionom. Na aerodromu me je trebao čekati jedan mladić, ronilac iz Beograda da me odvede svojim automobilom do Bora. Kako me nije poznavao, na aerodromu u Beogradu smo se mimošli. On je do Bora putovao sam, a ja sa autobusom. Putovao sam dosta dugo. Kasno popodne sam stigao u Bor.

Takmičenje se održavalo van Bora na jezeru hidrocentrale. Bez problema sam stigao do hotela koji je bio u blizini jezera. Oko hotela i jezera bio je divan ambijent. Priroda koja se samo može poželjeti. U hotelu su znali za moj dolazak. Imali su rezervisano sobu. Brzo sam stupio u kontakt sa organizatorom. Izvinjavali su se zbog nesporazuma oko prevoza. No brzo smo prešli na praktična pitanja oko takmičenja.

Jedan od vođa puta iz Pule bio je **Stipanić** kapetan fregate. Profesionalni ronilac. Stipanić i ja poznavali smo se iz Ratne mornarice, ali i iz stručne komisije čiji je on bio član. U Ratnoj mornarici rukovodio je ronilačkom jedinicom, odnosno školom za ronjenje. Stipanić me je upoznao sa cijelokupnom organizacijom. Za takmičenje su se prijavili najbolji klubovi iz svih republika, sem Crne Gore.

Drugog dana ujutro takmičenje je svečano otvoreno. Svečanosti su prisustvovali predstavnici vlasti iz Bora. Ceremonija je brzo završena.

Uveče je organizovana večera na obali jezera. Ronioci su uhvatili dosta ribe. Domaćin je obezbijedio piće. Ostali smo dugo u noć. Bilo je priyatno.

Po završetku takmičenja organizator je za mene obezbijedio prevoz do Beograda. Putovao sam u automobilu ljekara beogradske organizacije, koji je na takmičenju bio službeni ljekar. Mlad prijatan čovjek. Prevoz mi je dobro došao da bi stigao na vrijeme na avion za Dubrovnik. Bio sam se već poželio porodice, Meše i djece.

Sjednice Predsjedništva SPA održavane su u raznim gradovima: Rijeci, Bledu, Nišu, Beogradu, Herceg-Novom, Splitu, Zagrebu.

Jedna od sjednica održana je 19.12.1980. godine u Beogradu. Po zavšenoj sjednici posjetili smo **Kuću cvijeća, grobnicu Josipa Broza Tita**. Tu posjetu smo organizovali sa drugovima iz Beograda. U posjeti su bili svi članovi Predsjedništva. Upisali smo se u knjigu posjetilaca. U ime Saveza položili smo na grob cvijeće.

U to vrijeme bilo je uobičajeno da se posjećuje grob druga Tita. Na ulazu u Kuću cvijeća i u njoj bilo je savršeno uredno, gardisti su držali stražu. Goste je prihvaćao službenik. Svima je bila čast da mogu ukazati počast pokojnom Predsjedniku Jugoslavije.

Dužnost predsjednika Saveza predao sam na sjednici Predsjedništva 17.04.1982. godine **Miodragu Tasiću** iz Srbije. Sjednica je održana u Rijeci. Tasića sam ja predložio na osnovu prijedloga Saveza SPA Srbije. Tasić je izabran za mandat od jedne godine.

U to vrijeme donijeta je generalna odluka u Predsjedništvu Socijalističkog saveza Jugoslavije da se u svim društvenim i sportskim organizacijama na rukovodeće dužnosti biraju ljudi na godinu dana. Cilj te odluke bio je da se što više ljudi nađe na odgovornim dužnostima i spriječi dugogodišnji mandat pojedinih ljudi na čelnim dužnostima. To je bilo dobro, jer se veliki broj ljudi našao na tim odgovornim dužnostima, ali je bilo i dosta štetno, jer se kroz tako kratki mandat gubio kontinuitet i ljudi nisu imali ambiciju da u tako kratkom vremenu dublje ulaze u probleme, pa je taj princip ubrzo napušten.

Tasić je slijedeću sjednicu zakazao **u Nišu**. Niš je bio njegov rodni grad i tu je živio. U Nišu je postojao **Klub podvodnih ronilaca „Gusar“**. Jezgro kluba bili su ronioci iz Brigade padobranaca, elitne jedinice JNA.

Članovi Predsjedništva primljeni su u Skupštini opštine Niš. Primio nas je potpredsjednik Skupštine. Poslije toga obišli smo prostorije društva „Gusar“. Ronioci u Nišu afirmisali su se kroz razne akcije u gradu, pa su imali i podršku Opštine.

Tasić je bio na dužnosti Samoupravne zajednice za odmor i rekreaciju radnika Niša. Predložio je da se uvede jedinstveni sistem informisanja u Savezu.

U jednom restoranu u okolini Niša priređena je večera za sve članove Predsjedništva. Na večeri su bili predstavnici Opštine, general potpukovnik **Lebarić** komandant Niške armijske oblasti. Lebarića sam poznavao iz Mornarice kada je bio na dužnosti načelnika KOV-a Mornarice. Prisjetili smo se zajedničkih aktivnosti u Mornarici, posebno sa vježbe 1972. godine na ostrvu Lastovu. Na toj vježbi naša Komanda bila je u ulozi okupatora. Pajić je bio komandant a ja njegov pomoćnik.

Večera je bila veoma dobra sa raznim specijalitetima i prošla je veoma ugodno.

U Nišu smo ostali dva dana. Obišao sam Niš. Razgledao razne znamenitosti, posebno me interesirao spomenik od ljudskih lubanja, Ćele kula.

U svojstvu Predsjednika Saveza upoznao sam mnogo ljudi. Pozivan sam na sastanke Saveza fizičke kulture Jugoslavije, na skupštine Narodne tehnike Jugoslavije. Na jednoj od skupština Narodne tehnike koja je održana u Sali Skupštine Srbije, održao sam zapažen govor, ili bolje rečeno, dao sam informaciju o radu i aktivnostima Saveza za podvodne aktivnosti i problemima koje treba riješiti na nivou Jugoslavije. Mnogi od prisutnih nisu mnogo znali o Savezu za podvodne aktivnosti, pa su sa pažnjom saslušali.

Na jednoj od sjednica Saveza fizičke kulture upoznao sam tadašnjeg predsjednika Teniskog saveza Jugoslavije ing. **Radmila Nikolića – Racu**. Tada sam bio član predsjedništva Teniskog saveza Crne Gore. U pauzi sjednice prišao sam Racu i predstavio se, spomenuvši mu da sam član TS Crne Gore. Ponudio sam ga sa nekoliko značaka. Raco je bio zadovoljan poznanstvom. Poslije toga naša saradnja se nastavila i trajala je do prije par godina.

Raco je bio poznati teniski radnik u Jugoslaviji i svijetu. Zbog odluke o jednogodišnjoj rotaciji brzo je predao dužnost Predsjednika TSJ. No ostao je još dugo godina član Teniske federacije Evrope. Poslije njega svake godine se mijenjaо predsjednik.

Vili Klemenc i ja bili smo određeni da obiđemo ronilačke organizacije u Makedoniji i na Kosovu. Od 9. do 14.11.1980. godine.

Dan prije posjetili smo admirala **Branka Mamulu** koji je tada bio načelnik Generalštaba JNA. Imali smo obavezu da Mamulu informišemo o aktivnostima SPA, problemima u radu, tehničkim potrebama za društva itd., i da mu u ime Saveza uručimo skulpturu ronioca.

Prethodno smo bili primljeni u Mornaričkoj upravi. Načelnik uprave bio je **Veljko Dokmanović** viceadmiral, a njegov pomoćnik **Štok Drago**.

Veljko i Drago bili su nam dobri poznanici iz Mornarice. Veljko mi je bio klasni starješina u Pomorskoj školi. Draga smo znali iz Flote. Tu je bilo i drugih oficira koji su ranije bili na službi u Mornarici.

Primili su nas veoma ljubazno. Razmijenili smo informacije. Obavijestili smo ih o stanju ronilaštva i našim potrebama u raznoj opremi. Dokmanović je bio veoma cijenjen u Mornarici. Odmjeren, taktičan, pun razumijevanja za potrebe ljudi, stekao je veliki ugled. Nažalost veoma brzo je umro od srčanog udara.

Čekali smo na poziv za prijem kod Mamule. U pratinji Dokmanovića pozvani smo u kabinet načelnika Generalštaba. Sačekao nas je oficir pukovnik po činu. Prostorije su bile velike. Zidovi obloženi lamperijom od hrastovog drveta lakiranog sa dosta tamnom bojom. Ostavljali su utisak teške atmosfere. Pukovnik je obavijestio Mamulu da smo stigli i odmah nas je uveo u njegov kabinet koji je bio uređen kao i sala u kojoj smo čekali na prijem.

Mamula nas je srdačno primio. Rukovao se sa nama i obratio nam se po imenu: „kako si Ivane, kako si Vili.“

Ponudio nas je pićem uz opasku da kod njega nema alkoholnog pića, da bi uz osmijeh naredio pukovniku: „dajte Viliju čašicu konjaka“. Nasmijali smo se toj šali. Vili je bio poznat u Mornarici kao čovjek koji voli popiti, mada se nikad nije opijao.

Mamula se posebno interesirao o stanju u ronilačkoj organizaciji. Interesiralo ga je stanje ronilaca u pograničnim oblastima. Skrenuo nam je pažnju na potrebu da tu stavimo težište rada. Prije toga smo mu uručili statuu ronioca. Ranije smo statue uručili i Dokmanoviću i Štoku.

Mamula je savjetovao Dokmanovića da vidi u Upravi šta može od opreme da se odvoji za ronioca. Reako je. „Veljko vidi što se može otpisati od sredstava i naredi da se to pokloni roniocima.“ Otišli smo zadovoljni od Mamule. Obavili smo dobar posao.

Uveče smo putovali za **Skoplje**. Putovali smo vozom u kušet kolima, pa smo ujutro bili odmorni.

Tokom prijepodneva sastali smo se sa predstavnicima Saveza Makedonije i **Perom Čumbelićem**. Obavili smo razgovore sa predstavnicima Komande teritorijalne

odbrane. Generalpotpukovnik **Arnautovski** bio je na službi u Mornarici, i imao je čin viceadmirala. Kada je premješten za komandanta Teritorijalne odbrane Makedonije peimenovao je čin. Poznavali smo se iz Mornarice. Vili i on su bili na ti. Ranije su bili u Floti na službi. Takva poznanstva olakšavala su nam razgovore i ostvarenje naših zahtjeva. Makedoncima je bio problem prostorija za opremu. To smo lako riješili sa generalom, koji je odmah obećao da će im dati dio prostorija u skloništima. Teritorijalna odbrana je također bila zainteresirana za osposobljavanje i kondicioniranje ronilaca. Uveče smo bili na zajedničkoj večeri.

Drugog dana obišli smo prostorije ronilačkog kluba i pregledali opremu. Razgovori sa roniocima bili su veoma praktični. Posebno se govorilo o boravku ronioca na Jadranu u centrima ronilaca.

Popodne smo autobusom oputovali za **Prištinu**. Smjestili smo se u hotel u centru Prištine. Ujutru smo potražili **Zaimia** na fakultetu za fizičko vaspitanje. Na ulazu u Fakultet ljubazno su nas dočekale studentice i odvele u kancelariju Zaimia. Sa Zaimiom smo dogovorili plan boravka u Prištini.

Uveče smo imali sastanak sa roniocima u njihovom klubu. Poslije razgovora prikazali su nam film o njihovim aktivnostima. Poslije toga imali smo zajedničku večeru. Domaćin nam je bio mlad čovjek, direktor preduzeća iz Sarajeva. Razgovori su vođeni i o politici. To je bilo vrijeme posloje poznatih demonstracija Albanaca na Kosovu. Dosta kritike bilo je s njihove strane izgovoren na račun Bakalija i drugih Albanskih rukovodilaca. Za Bakalija su govorili kako je izgradio velelepnu vilu, da se kreće okružen gomilom telohranitelja.

Ronioci na Kosovu stekli su dobru reputaciju učestvujući u raznim humanitarnim akcijama, spašavanju imovine ljudi. Za vrijeme velikih poplava prošle godine istakli su se u sprječavanju rušenja jednog mosta i drugo. Imali su dosta dobru opremu, jer su dobili znatnu materijalnu pomoć od Narodne tehnike i vlasti.

Vratili smo se za **Beograd** vozom. Spavali smo u kušet kolima. Vili je nastavio put za Sloveniju, a ja sam oputovao za Novi Sad u posjetu **Zoranu** koji je u tom gradu služio vojni rok. Bio je u školi za rezervne sanitetske podoficire.

Na sjednici Saveza u **Rijeci** slavili smo tridesetogodišnjicu. Na toj sjednici dodijeljena mi je statua ronilaca i zlatna plaketa Saveza. Poslije te sjednice prestao sam sa radom u Savezu za podvodne aktivnosti. Zamjenio me je u svojstvu člana Predsjedništva Saveza ing. **Sijerković**.

U daljem toku posvetio sam se tenisu i radu u samoupravnoj zajednici za sport Herceg-Novog i Republike.

Bilo je to veliko iskustvo. Naučio sam dosta o novom sportu, upoznao veliki broj ljudi širom Jugoslavije i obogatio svoja saznanja.